

Løjligheder, hvor vi have bedre Tid end her. Lovforslaget fritog nemlig den Gang, det kom fra Landstinget, Brugs- og Andelsforeninger og lignende Foreninger for Bogføringspligt, naar de ikke vare forpligtede til at løse Næringsadkomst. Nu foreslaas det her i Ændringsforslag Nr. 2, at alle Andelsforeninger med begrænset Ansvar samt Andelsforeninger, som skulle løse Næringsadkomst, skulle have Bogføringspligt. Det er i sin Orden, at enhver Andelsforening, hvorledes dens Karakter end er, hvad Navn den end har, naar den uddeler Varer til andre end sine Medlemmer og vil gøre Forretning udenfor sin egen Kreds, har og bør have Bogføringspligt, og de have og bør ogsaa — men det skal jeg ikke komme ind paa — have Skattepligt. Det ved det ærede Medlem lige saa godt som jeg, thi jeg sagde ham i Fjor — maaske har han glemt det —, at Brugsforeninger, der have løst Næringsadkomst, betale Skat baade til Stat og Kommune og have en autoriseret Hovedbog. Saa der er ikke noget at pille ved der. Jeg har aldrig gjort mig til Talsmand for, at de skulde fritages for de Byrder, som de handlende have. De give sig nemlig af med Forretning og maa derfor ind under samme Kaar som disse.

Men naar Flertallet her foreslaar, at nu skal det solidariske Ansvar danne Grænsen, forholder det sig saaledes, at der er adskillige Andelsforeninger, som ifølge deres Karakter have vanskeligt ved at ordne sig paa en saadan Maade, at de blive solidarisk ansvarlige for Foreningens økonomiske Forpligtelser, og jeg har da ogsaa været med til at skrive i Betænkningen — det ærede Medlem fra Nyborg (Birch) var saa ælskværdig at referere det hele —, at uagtet saadanne Foreninger ikke have et saadant solidarisk Ansvar, ere de lige saa økonomisk betryggende, ja, der staar i Betænkningen: praktisk taget lige saa godt økonomisk underbyggede som Andelsforeninger med solidarisk Ansvar. Og det er ikke en Paastand, som skal mangle Bevis. Jeg kan henvise til adskillige af vore Mejerier, til adskillige af vore Slagterier, og jeg kunde nævne adskillige andre, som ikke have det ubegrænsede, solidariske Ansvar, men begrænset Ansvar, men som dog ere saa omfattende og saa stærke, at de ere lige saa godt økonomisk funderede som de, der have det ubegrænsede Ansvar. Derfor mener Mindretallet, at Bogføringspligten først bør indtræde, naar Foreningen uddeler Varer til andre

end Medlemmer, altsaa hvor Pligten til at løse Næringsadkomst indtræder.

Men det, som skulde binde Læsset for Flertallets Opfattelse, var Hensynet til Trediemand. Inden jeg siger nogle Ord derom, vil jeg henvende et Par Ord til det ærede Medlem fra Nyborg. Han har haft stor Omsorg for mig i Dag, i alt Fald blev jeg sat udenfor de sande og varme Venner af Andelsforeningerne. Det er gaaet i en Fart for det ærede Medlem fra Nyborg med at faa mig udenfor, thi i Fjor, da Ændringsforslaget blev vedtaget her i Tinget af de 3 Partier, jeg før nævnedes, da Regeringspartiets Lovforslag blev stemt ned, var det første, det ærede Medlem, der ogsaa den Gang var Ordfører, gjorde, at faa et Ændringsforslag trykt — jeg staar med det i Haanden her —, og heri hedder det, at alle Andelsforeninger skulle fritages for Bogføringspligt, for saa vidt de ikke ere pligtige at løse Næringsadkomst. I Fjor var det ærede Medlem saaledes ikke mellem Andelssagens varme og forstaaende Venner. Jeg vil her hentyde med et Par Ord til en Udtalelse, der ogsaa kom fra det ærede Medlem. Han gik nemlig ud fra, at Mindretallet var blevet irriteret ved den Maade, hvorpaa Handelsstanden og de industridrivende have stillet deres Krav. Nej, paa ingen Maade. Det kan godt være, at den Form, som de have brugt, ikke er saa tiltalende som ønskeligt, men det har ikke stødt mig, det kan jeg forsikre, det er ikke ud fra Irritation, at jeg indtager min Stilling, men ud fra en Overbevisning, der er groet op i mit Sind Dag for Dag, fordi jeg har levet mellem Folk, der have haft med Andelssager at gøre, hvilket det ærede Medlem vist ikke har, og jeg er aldeles sikker paa, at ogsaa det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Schovelin) kender grumme lidt til denne Sag. Vi tør altsaa nok paatage os det solidariske Ansvar i en saadan Forening, men det er vanskeligt, ja praktisk næsten umuligt i en omfattende og stor Forening at gøre det. Jeg skal nu ikke dyøle nærmere herved og heller ikke komme ind paa videre Bemærkninger i Anledning af, at det ærede Medlem fra Nyborg har tilladt sig at tale om Frugterierne, som han gjorde. Det er vist noget ubetænksomt at kaste en saadan — i alt Fald fra det ærede Medlems Side — ubegrundet Beskyldning ud her i Salen.

Endvidere lød det fra det ærede Medlem og for Resten ogsaa fra det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds, som om det er aldeles nødvendigt, at vi